

5.4.4 Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus

Perusteen teksti

Kunta voi järjestää maahanmuuttajille perusopetuksessa järjestettävää valmistavan opetuksen lisäopetusta. Valmistavan opetuksen lisäopetusta saavat oppilaat ovat perusopetuksen oppilaita. Opetusta järjestetään sellaiselle ulkomaalaistaustaiselle oppilaalle, joka ei ole syntynyt Suomessa. Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus on tarkoitettu perusopetukseen valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyville oppilaille, joilla ei ole vielä riittävää peruskielitaitoa koulun opetuskielessä.

Perusopetukseen siirtyvillä oppilailla tarkoitetaan oppilaita, jotka ovat päättäneet valmistavan opetuksen samana tai sitä edeltävänä vuonna. Oppilaan edun kannalta on tarkoituksenmukaista, että hän siirtyy perusopetuksessa järjestettävään valmistavan opetuksen lisäopetukseen suoraan perusopetukseen valmistavan opetuksen päättymisen jälkeen.

Valmistavan opetuksen lisäopetukseen on tarkoituksenmukaista ohjata oppilaat, joilla on vielä perusopetukseen valmistavan opetuksen jälkeen kehittyvä alkeiskielitaito (A1) opetuskielessä (Kehittyvän kielitaidon asteikko, suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus) tai puutteellinen tai vähäinen koulunkäyntihistoria. Myös oppilaat, jotka siirtyvät valmistavasta opetuksesta perusopetukseen sen loppuvaiheessa, voivat tarvita valmistavan opetuksen lisäopetusta.

Perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetus voidaan järjestää enintään vuoden ajaksi. Oppilaan tarvetta valmistavan opetuksen lisäopetukseen arvioidaan säännöllisesti, ja se voidaan päättää vuoden aikana niissä oppiaineissa, joissa oppilas ei enää tarvitse sitä.

Perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetusta saavan oppilaan oppimisen ja osaamisen arvioinnissa noudatetaan perusopetuksen arvioinnin periaatteita.

Opetuksen tavoitteet ja sisältö

Perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan peruskielitaitoa opetuskielessä ja eri tiedonalojen kielissä. Peruskielitaidolla tarkoitetaan sellaisia suomen/ruotsin kielen valmiuksia, joita oppilas tarvitsee perusopetuksessa. Tiedonalojen kielen hallinnalla tarkoitetaan oppilaan valmiuksia lukea, ymmärtää ja tulkita eri oppiaineiden tekstejä sekä tuottaa niitä.

Valmistavan opetuksen lisäopetus on kielitietoista opetusta. Opetuksessa keskitytään kullekin oppiaineelle ominaisten tekstien yhteiseen tarkasteluun, tekstien tyypillisten piirteiden löytämiseen ja opiskelun edellyttämien tekstien ohjattuun tuottamiseen suullisesti ja kirjallisesti sekä oppiainekohtaisen sanavaraston vahvistamiseen.

Oppilas etenee opinnoissaan paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettyjen vuosiluokkakohtaisten tavoitteiden mukaisesti. Myös opinnoissa eteneminen

tavoitekokonaisuuksittain on mahdollista valmistavan opetuksen lisäopetuksessa. Tällöin noudatetaan luvussa 5.4.3 kuvattuja periaatteita.

Opetukseen ohjaaminen ja opetuksen järjestäminen

Valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarve arvioidaan lähtökohtaisesti perusopetukseen valmistavan opetuksen loppuvaiheessa. Arvioinnin tekee perusopetukseen valmistavaa opetusta antanut opettaja yhteistyössä muiden oppilasta opettaneiden opettajien kanssa. Jos oppilas siirtyy valmistavan opetuksen lisäopetukseen myöhemmin, arviointi tehdään yhteistyössä oppilasta opettavien perusopetuksen opettajien kanssa. Arviointi kohdistuu opetuskielen peruskielitaitoon ja eri oppiaineiden tiedonalojen kielen hallintaan.

Valmistavan opetuksen lisäopetukseen ohjataan lähtökohtaisesti ne oppilaat, joiden peruskielitaito opetuskielessä on pääasiassa vielä kehittyvän alkeiskielitaidon (A1) vaiheessa. Tällöin oppilas selviää useimmin toistuvista arkisista koulun kielenkäyttötilanteista. Hän osaa nimetä tuttuja asioita sekä tunnistaa puhutusta ja kirjoitetusta kielestä tuttuja sanoja ja ilmauksia, lyhyitä ohjeita ja tuttuja aiheita. Opetuspuheesta ja opetuksessa käytetyistä teksteistä hän ymmärtää aiheen kuvien ja ydinsanojen avulla ja osaa tuottaa lyhyitä tekstejä. Oppilas tarvitsee malleja ja tukea tekstien ymmärtämiseen, tulkitsemiseen ja tuottamiseen. (Kehittyvän kielitaidon asteikko, suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus).

Oppilaalle voidaan laatia suunnitelma opintoja varten opettajien yhteistyönä. Suunnitelmassa kuvataan oppilaan opetuskielen opetuksen tavoitteet erityisesti niissä oppiaineissa, joissa valmistavan opetuksen lisäopetusta annetaan sekä muut valmistavan opetuksen lisäopetuksen tavoitteet. Suunnitelmaa laativat opettajat käyvät keskustelun valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarpeesta ja tavoitteista oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa.

Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus on joustavaa, suunnitelmallista ja oppilaan tarpeiden mukaan muuttuvaa. Valmistavan opetuksen lisäopetusta annetaan oppilaan työjärjestyksen mukaisten oppituntien aikana samanaikaisesti yhteisopetuksena, erillisinä lisätunteina, pienemmässä ryhmässä tai henkilökohtaisena ohjauksena. Opetusta voidaan antaa myös oppituntien ulkopuolella huomioiden koulupäivien pituuden enimmäismäärät.

Valmistavan opetuksen lisäopetuksen järjestämiseksi koulussa voidaan nimetä vastuuopettaja. Vastuuopettaja osallistuu yhteistyössä muiden opettajien kanssa oppilaan suunnitelman ja työjärjestyksen laatimiseen ja voi toimia myös yhteis- ja samanaikaisopettajana valmistavan opetuksen lisäopetuksessa.

Paikallinen tarkennus

Valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarpeen arviointi ja opetukseen ohjaaminen

Valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarve arvioidaan lähtökohtaisesti perusopetukseen valmistavan opetuksen loppuvaiheessa. Arvioinnin tekee valmistavaa opetusta antanut opettaja yhteistyössä muiden oppilasta opettaneiden opettajien ja rehtorin kanssa. Mikäli

oppilas ohjautuu lisäopetukseen myöhemmin, arviointi tehdään yhteistyössä perusopetuksen opettajien ja rehtorin kanssa.

Arviointi kohdistuu oppilaan opetuskielen peruskielitaitoon sekä eri oppiaineiden tiedonalojen kielen hallintaan. Valmistavan opetuksen lisäopetukseen ohjataan oppilas, jonka kielitaito on pääosin kehittyvän alkeiskielitaidon (A1) tasolla tai jonka koulunkäyntihistoria on puutteellinen. Opetukseen ohjaamisessa huomioidaan aina oppilaan etu.

Yhteistyö perusopetukseen valmistavan opetuksen kanssa

Valmistavan opetuksen lisäopetus toteutetaan tiiviissä yhteistyössä perusopetuksen valmistavan opetuksen kanssa. Yhteistyö painottuu siirtymävaiheeseen, tiedonsiirtoon sekä oppilaan kielellisten ja pedagogisten tarpeiden tunnistamiseen. Oppilasta koskeva tieto siirretään perusopetuksen käyttöön huoltajien kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta, jotka käydään yhdessä valmistavan opettajan, rehtorin, oppilaan ja huoltajien kanssa.

Valmistavan opetuksen lisäopetuksen järjestämisen periaatteet, vastuut ja yhteistyökäytänteet

Valmistavan opetuksen lisäopetus on joustavaa, suunnitelmallista ja oppilaan tarpeiden mukaan muuntuva. Opetusta annetaan osana oppilaan työjärjestystä esimerkiksi samanaikais- tai yhteisopetuksena, pienryhmässä, lisätunteina tai henkilökohtaisena ohjauksena.

Koulussa nimetään valmistavan opetuksen lisäopetuksen vastuuopettaja, joka koordinoi opetuksen järjestämistä ja toimii yhteistyössä oppilasta opettavien opettajien kanssa. Vastuuopettaja osallistuu oppilaan työjärjestyksen ja tarvittaessa suunnitelman laatimiseen.

Oppilaan valmistavan opetuksen lisäopetuksen suunnitelma

Oppilaalle laaditaan valmistavan opetuksen lisäopetuksen suunnitelma opettajien yhteistyönä. Suunnitelmassa kuvataan oppilaan opetuskielen tukemisen tavoitteet erityisesti niissä oppiaineissa, joissa lisäopetusta annetaan, sekä muut kielellisen tuen tavoitteet.

Suunnitelman laatimisesta ja tavoitteista keskustellaan oppilaan ja huoltajan kanssa, ja suunnitelmaa tarkennetaan tarpeen mukaan.

Opiskelun ja oppimisen seuraaminen sekä lisäopetuksen tarpeen arviointi

Oppilaan opiskelua ja oppimista seurataan osana perusopetuksen arviointia. Valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarvetta arvioidaan säännöllisesti lukuvuoden aikana, ja lisäopetus voidaan päättää niissä oppiaineissa, joissa oppilas ei enää tarvitse sitä. Arviointi perustuu opetuskielen kehittymiseen, oppilaan osallisuuteen opetuksessa ja oppimisen edistymiseen.